

ingediend op **1379** (2021-2022) – Nr. 2
1 maart 2023 (2022-2023)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Sarah Smeyers

over de conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Katrien Schryvers, Peter Van Rompuy,
Koen Van den Heuvel en Stijn De Roo

over een vrijstelling voor ouders
van de erfbelasting op de nalatenschap
van een overleden minderjarig kind

Documenten in het dossier:

1379 (2021-2022) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving

verzendcode: FIN

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muyters, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Sarah Smeyers, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Thijs Verbeurgt.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

I.	Uiteenzettingen door de genodigden	4
1.	Uiteenzetting door Ingrid Verhaegen	4
2.	Uiteenzetting door David Van Herreweghe	6
3.	Uiteenzetting door Hilde Pelgroms.....	8
4.	Uiteenzetting door H��l��ne Casman.....	9
II.	Bespreking.....	10
1.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	10
1.1.	Tussenkomst van Katrien Schryvers	10
1.2.	Tussenkomst van Sarah Smeyers.....	11
1.3.	Tussenkomst van Björn Rzoska.....	12
1.4.	Tussenkomst van Ludwig Vandenhove	13
1.5.	Tussenkomst van Willem-Frederik Schiltz.....	14
1.6.	Tussenkomst van Wim Verheyden.....	15
2.	Antwoorden van de genodigden	15
2.1.	Antwoorden van H��l��ne Casman.....	15
2.2.	Antwoorden van David Van Herreweghe	16
2.3.	Antwoorden van Ingrid Verhaegen	17
3.	Slotrepliek van Sarah Smeyers	17
	Gebruikte afkortingen.....	18
	Bijlage: zie de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be	

In het kader van de behandeling van de conceptnota voor nieuwe regelgeving over een vrijstelling voor ouders van de erfbelasting op de nalatenschap van een overleden minderjarig kind (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1379/1) ging op 31 januari 2023 een hoorzitting door in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie.

Aan deze hoorzitting werd deelgenomen door:

- Ingrid Verhaegen, voorzitter OVOK vzw;
- David Van Herreweghe, administrateur-generaal Vlaamse Belastingdienst;
- Hilde Pelgroms, juridisch adviseur en gecertificeerd belastingadviseur Fednot;
- Hélène Casman, professor emeritus VUB en ULB, erenotaris, en verbonden aan Greenille by Laga als wetenschappelijk adviseur.

David Van Herreweghe maakte bij zijn uiteenzetting gebruik van een powerpoint-presentatie die als bijlage terug te vinden is op de [dossierpagina](#) van dit verslag.

I. Uiteenzettingen door de genodigden

1. Uiteenzetting door Ingrid Verhaegen

Ingrid Verhaegen, voorzitter van de vzw Ouders Van een Overleden Kind, dankt de parlementsleden voor de uitnodiging en voor hun bereidheid om in dit dossier ook naar de stem van de betrokkenen, de ouders die een kind verloren hebben, te luisteren. De vzw OVOK is een vereniging voor en door ouders van een overleden kind. Ze biedt lotgenoten een luisterend oor, een mogelijkheid om andere lotgenoten te ontmoeten en zo steun en troost te vinden bij mensen die echt begrijpen wat men doormaakt als je kind komt te overlijden. Ze zijn er voor alle ouders, ongeacht de leeftijd van het kind bij overlijden of de doodsoorzaak.

Ze stipt aan dat de conceptnota die in deze commissie besproken wordt, invloed heeft op heel wat lotgenoten. De conceptnota en ook de volgende sprekers gewagen in algemene termen van ouders van een overleden minderjarig kind. Ook zichzelf is een moeder die haar minderjarig kind verloren heeft. Haar jongste zoon Sebastiaan is in 2017 op 15-jarige leeftijd overleden ten gevolge van een koudeschok toen hij samen met zijn scouts vrienden ging zwemmen in het meer van Bütgenbach.

Als ouder, als moeder, als vader je kind moeten begraven, is een verschrikkelijke gebeurtenis. Het is onnatuurlijk. Iedereen verwacht dat ooit zijn kinderen zijn begrafenis zullen regelen. Geconfronteerd worden met de vraag of men zijn kind wil begraven of cremen, een kist moeten uitzoeken, een doodsbrief opstellen, het is een nachtmerrie. Ook Ingrid Verhaegen en haar man hebben die nachtmerrie meegemaakt. Ook zij hebben gedaan wat moest, met steun van familie en vrienden, met behulp van medicijnen om te slapen, met lange wandelingen in de hoop hun brein weer op orde te krijgen. Rouwen om een kind is vallen en opstaan, geleidelijk aan trachten weer je rol of een rol op te nemen in de samenleving. Het is je leven in vraag stellen. Wat doe ik hier nog? Waarom leef ik nog en mijn kind niet meer?

De spreekster geeft aan dat naast de emoties van verdriet en gemis het gevoel van onrechtvaardigheid zeer sterk is: waarom moest mijn kind sterven? Waarom Sebastiaan? Waarom niet Toon, Siebren, Victor, Joran? Er is geen antwoord op die vraag. Er is geen enkele situatie, geen enkele reden te bedenken om te rechtvaardigen dat je kind moet sterven. Men wenst het ook geen enkele ouder toe. Het gevoel van onrechtvaardigheid blijft en is bij elke lotgenoot die ze al ontmoet heeft, aanwezig.

De spreker wijst erop dat er, net zoals bij elk overlijden, ook na de eerste hectische week heel wat te regelen valt. De bestelling van schoolboeken en materiaal moest

geannuleerd worden, Sebastiaans materiaal moest opgehaald worden bij de scouts, verzekeringen moesten aangepast worden, bankzaken moesten geregeld worden. Bij elk van die zaken, bij elke administratieve verplichting die bij het overlijden komt kijken, voelde het voor haar, als moeder, alsof er zout in de wonde werd gestrooid.

Het verlies van een kind betekent niet alleen dat men een heel dierbare persoon moet missen. Het betekent vooral dat er een hele toekomst weggevaagd is. Elke ouder, elke vader, elke moeder heeft dromen voor zijn kinderen. Men ziet zijn kind groeien, opgroeien, interesses ontwikkelen, keuzes maken, volwassen worden, een levenspartner vinden, misschien zelf kinderen krijgen. Als men naar zijn kinderen kijkt, gaat men ervan uit dat ze lang en gelukkig zullen leven. Ook de spreekster en haar man hebben Sebastiaan zien opgroeien. Hij leerde op school voor bakker en ze zag hem al volop zijn boterham verdienen als bakkersgast in een bakkerij. Ze zag hem al zorgen voor allerlei lekkernijen op de toekomstige familiefeesten, een leuk meisje charmeren en een gezin stichten. En op termijn zag ze zichzelf oma worden.

De spreekster benadrukt dat elke ouder zijn kind een goede start wil geven in het leven. Dus spaar je ervoor, voor zijn toekomst. Je leert je kind met geld omgaan, zodat het, als het eenmaal op eigen benen staat, niet direct in financiële problemen komt. Dus laat je het een deel van het communiegeld op zijn spaarrekening zetten voor later. Ook grootouders, peter en meter, vrienden, helpen om een spaarpotje te vullen, om op korte termijn bijvoorbeeld een spelcomputer te kopen en om op lange termijn een goede start te hebben als volwassene. Als ouder beslis je dat je kind zijn gekregen geld niet nu moet gebruiken. Je spaart voor zijn toekomst.

Maar dan, na die fatale gebeurtenis, moet men de nalatenschap aangeven van zijn overleden kind. Ingrid Verhaegen heeft dat zelf gedaan. Dit is weerom zout in de wonde. Weerom onrechtvaardig. Hij zou, samen met zijn zus, de nalatenschap van zijn ouders moeten regelen. Opzoeken en neerschrijven wat het bedrag is dat zij voor hem gespaard hebben. Zijn toekomst. Dan leest ze de richtlijnen en dus ook de belasting die verschuldigd is vanaf bepaalde bedragen. Dit kan niet. Nog meer onrecht. Is het nog niet erg genoeg dat ze haar kind verloren is? Dat hun toekomst er niet meer is? Moet ze nu ook nog betalen voor het wegvagen van die toekomst? Het voelde echt niet juist. De dag dat ze de brief met de finale afrekening ontvingen, waaruit bleek dat er geen belasting verschuldigd was, heeft ze opgelucht ademgehaald. Even was er iets in heel die tijd, in heel dat proces dat niet tegen haar gevoel inging.

Bij het ontvangen van de uitnodiging voor deze hoorzitting en het lezen van het onderwerp van de conceptnota was haar eerste reactie dan ook dat het evident is dat dit goedgekeurd zou worden. Naar aanleiding van de uitnodiging heeft ze met lotgenoten en niet-lotgenoten gesproken over dit onderwerp. Steeds kwamen ze erbij uit dat deze conceptnota moet worden goedgekeurd. Het mag niet zijn dat men als vooruitziende en zorgdragende ouder een spaarpotje aanlegt om zijn kind een goede start in het leven te geven en dat men bij het overlijden van dat minderjarige kind zou worden gestraft omdat men reeds gebouwd heeft aan de toekomst van zijn kind.

Ingrid Verhaegen drukt de hoop uit dat haar getuigenis de parlementsleden ertoe zal aanzetten om bij het aanhoren van de volgende sprekers en in de gedachte-wisseling die erop volgt, de mama's en de papa's, de mensen van vlees en bloed, in gedachten te houden. Ze hoopt van harte dat Vlaanderen een regio wordt waarin ouders geen erfbelasting moeten betalen op de nalatenschap van hun minderjarige kind.

2. Uiteenzetting door David Van Herreweghe

David Van Herreweghe, administrateur-generaal van de Vlaamse Belastingdienst, dankt vooreerst Ingrid Verhaegen om de aandacht te vestigen op deze maatschappelijke problematiek. Hij heeft zelf een presentatie voorbereid (in bijlage) om bepaalde zaken overzichtelijk uit te leggen en om de objectieve ratio te scheiden van de emotie, waar hij overigens alle begrip voor heeft.

Het doel van de voorliggende conceptnota is de vrijstelling voor ouders van de erfbelasting op de nalatenschap van een overleden minderjarig kind. De spreker stipt aan dat er een concreet dossier aan voorafgegaan is. Hij benadrukt dat hij niet in dat specifieke dossier wil blijven hangen, maar het lijkt hem wel een goed, representatief voorbeeld om eens te kijken wat er na een dergelijk tragisch overlijden concreet gebeurt, en om welke reden.

Bij wege van algemene inleidende opmerking geeft hij ook nog mee dat erfbelasting zowat de meest gecontesteerde belasting is die er bestaat. Dat is zo om een aantal redenen, en dit zelfs nog los van het feit dat elk verlies van een dierbare zonder twijfel een pijnlijk moment is in iemands leven, wat nog eens heel erg wordt versterkt als het om een plots overlijden gaat en wanneer het over kinderen gaat. Als mens, als vader van twee dochters, en als ambtenaar aan het hoofd van een belasting-administratie, heeft de spreker daar alle begrip en empathie voor. En dat dat laatste niet louter woorden zijn, maar ook daden, zal hij aantonen in wat volgt.

De spreker meent dat het ook belangrijk is om toch even stil te staan bij de cijfers (slide 4 van de presentatie), omdat die dit debat voor een stuk kunnen objectiveren. Over de afgelopen vijf jaar waren er in Vlaanderen gemiddeld zo'n driehonderd overlijdens van minderjarige kinderen per jaar. Bij ongeveer 60 procent van die overlijdens gaat het over kinderen die het eerste levensjaar niet halen, dus kinderen die bij de geboorte of kort na de geboorte overlijden. In 2017 heeft van de 301 overlijdens maar één overlijden aanleiding gegeven tot het heffen van erfbelasting. Het ging toen om iemand van 17 jaar. Van de 318 overlijdens in 2018 waren er vijf dossiers met erfbelasting. En zo blijft het elk jaar bij enkele gevallen, enkele dossiers waarin er erfbelasting moet worden betaald. Het is dus zeker niet zo dat er in al die overlijdensdossiers erfbelasting geheven wordt.

De spreker wijst in dat verband ook nog op een belangrijk onderscheid in de cijfers, namelijk tussen 'aangifte gedaan' en 'geen aangifte gedaan'. Ook daar ziet men immers dat er voor wat de 301 overlijdens in 2017 betreft, in 271 dossiers zelfs geen aangifte is gedaan bij de belastingdienst, omdat het gewoon ook niet moest.

David Van Herreweghe geeft daarna aan dat – voor wat de successie betreft – onder een 'normaal overlijden' wordt verstaan dat er geen abnormale dingen in de nalatenschap zitten – voor een kind dat overlijdt, gaat het om een normale spaarboek. Daar mag 5000 euro, 10.000 euro of zelfs meer op staan. In het geval dat in de pers is geweest, ging het om een gezin van een vader, moeder en twee kinderen. Een van de kinderen overleed, wat betekende dat er drie erfgenamen waren in het dossier: een vader, een moeder en een zusje. In dat geval had het spaarboekje van dat kind zelfs ongeveer 60.000 euro mogen bedragen, zonder dat er erfbelasting in de picture zou komen. In het concrete geval was het een veel lager bedrag en was er helemaal geen erfbelasting verschuldigd.

De spreker legt verder uit dat men eerst moet kijken of er een netto belastbaar actief is per erfgenaam. Als er in het actief een normale spaarboek zit, moet men eerst kijken welke forfaitaire aftrekposten er in dat passief zitten. De twee meest gekende zijn die voor de schulden, 1839 euro, en de begrafeniskosten voor 7356 euro. Die mag men al van dat actief aftrekken, om dan tot een netto belastbaar actief te komen. Vervolgens gaat men per erfgenaam uitsplitsen volgens de wettelijke

devolutie, die bepaald is door het Burgerlijk Wetboek. In het geschetste dossier verdeelt het Burgerlijk Wetboek de erfenis volgens wettelijke sleutels: de moeder 25 procent, de vader 25 procent en de zus de overige 50 procent. Dan kan men per erfgenaam gaan kijken of er al dan niet een netto belastbaar actief is. Zo niet, moet er niets aangegeven worden en is er geen tussenkomst van de fiscus.

David Van Herreweghe onderstreept dat het Burgerlijk Wetboek in enkele uitdrukkelijke beschermingsmechanismen voorziet voor minderjarigen, met name ook voor minderjarige erfgenamen. Dat was ook het geval in het zonet aangehaalde dossier, waarbij er ook een minderjarige zus was. Het Burgerlijk Wetboek regelt vooreerst wie erfgenaam is. In dat opzicht vindt de spreker het opmerkelijk dat er in de conceptnota die vandaag voorligt, alleen maar een volledige vrijstelling voorzien wordt voor de ouders en niet voor de zus, terwijl het grootste deel van de nalatenschap, in dit geval 50 procent, net naar de zus gaat.

Verder geeft hij aan dat door het feit dat er een minderjarig kind erfgenaam is, de ouders – op grond van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek – verplicht zijn om naar een notaris te gaan voor twee concrete zaken. Ten eerste: het opmaken van een akte van erfopvolging, die nodig zal zijn om de gelden op het spaarboekje te kunnen vrijgeven. En ten tweede: een aanvaarding van nalatenschap door een minderjarige gebeurt meestal onder voorbehoud van boedelbeschrijving en met tussenkomst van de vrederechter. Dat alles staat evenwel volledig los van het fiscale. Dat is puur Burgerlijk Wetboek. Indien er geen minderjarige zus was, hadden de ouders niet naar de notaris gemoeten. Ze hadden gewoon kosteloos hun attest van erfopvolging, in zoverre dat het gaat over roerend actief, kunnen opvragen bij het registratiekantoor. Vervolgens hadden de ouders, als er geen netto belastbaar actief is, de aangifte van nalatenschap kunnen doen via de onlineapplicatie van VLABEL. En dan waren er ook geen kosten geweest.

Wat als er geen erfgenamen zijn met een netto belastbaar actief, maar de notaris toch een aangifte indient? David Van Herreweghe geeft aan dat dat op zich mag, maar benadrukt dat het niet nodig is en dat VLABEL het ook niet zal vragen. Bij het overlijden van een minderjarig kind stuurt VLABEL nooit een brief om een uitnodiging tot aangifte van nalatenschap te claimen. Bij elke meerderjarige overleden persoon gebeurt dat wel, ongeveer drie weken na het overlijden, gericht aan de erfgenamen. Bij een kind doet VLABEL dat niet, net omdat men weet hoe emotioneel gevoelig dat ligt. Opdat mensen daar niet mee bezig moeten zijn, stuurt men die uitnodiging tot aangifte van nalatenschap niet. Men volgt het wel op, maar als er vervolgens geen aangifte binnenkomt en men ziet dat er ambtshalve niets moet gebeuren omdat er geen netto belastbaar actief is, komt men zelfs niet tussen in dat dossier. Er wordt geen enkele brief gestuurd naar de ouders. Er worden geen aanslagbiljetten gestuurd. In het eerder genoemde voorbeeld is VLABEL gewoon niet tussengekomen: geen enkele brief, geen enkel aanslagbiljet. De spreker benadrukt dat VLABEL in 99 procent van alle dossiers met een overleden kind niet tussenkomt. Het gaat enkel om een paar uitzonderingsdossiers waarin er toch nog erfbelasting zou moeten worden betaald.

Het moge dus duidelijk zijn dat ingeval de voorliggende conceptnota aanleiding zou geven tot een decreetswijziging, er aan 99 procent van die dossiers niets zal veranderen. De problemen die zich hebben voorgedaan, gaan immers niet over fiscaliteit. Het gaat over mechanismen van het Burgerlijk Wetboek die gespeeld hebben, die mensen verplicht naar de notaris hebben doen gaan enzovoort. Waar wel iets aan zal veranderen, zijn die paar dossiers per jaar. De spreker onderstreept dat dat dan wel altijd dossiers zijn waar al successieplanningstechnieken gebruikt worden, waarin de minderjarige kinderen meegenomen en begunstigd werden. Het zijn dus de al wat meer ingewikkelde fiscale constructies die daar gebruikt worden. Op die enkele dossiers per jaar zou men dan potentieel wel een bepaalde vrijstelling gaan toepassen.

Ter afronding van zijn betoog geeft de spreker enkele voorbeelden daarvan. Heel populair is de gesplitste aankoop, waarbij ouders samen met hun minderjarige kinderen iets aankopen. Men zet de blote eigendom op de kinderen en men behoudt zich het levenslange vruchtgebruik voor. Op het moment dat de ouders komen te overlijden, is er een automatische aanwas van de blote eigendom tot volle eigendom, en er moet geen erfbelasting meer betaald worden. Meestal worden die aankopen dan ook voorafgegaan door schenkingen van geld aan de kinderen, om uiteindelijk die aankoop te kunnen financieren.

Naarmate de tarieven in het verkooprecht meer en meer uit elkaar gaan, ziet men ook steeds meer dossiers waarin zeer jonge kinderen, van drie of vier jaar, het verlaagde tarief van 3 procent vragen om in volle eigendom een gezinswoning aan te kopen, waar ze dan uiteindelijk ook gaan wonen. Ze gaan zich daar uiteindelijk ook domiciliëren, want dat is nodig om aan de voorwaarden tot het behoud van dat gunstregime te kunnen voldoen. Maar daarbij ziet men dat de ouders wel degelijk verschillende eigendommen hebben in verhinderend onroerend bezit. De ouders hadden dat tarief van 3 procent dus niet meer kunnen krijgen omdat ze verschillende andere onroerende goederen hebben. En dus kopen ze op naam van de kinderen in volle eigendom, waardoor ze weer de 3 procent kunnen genieten. Als fiscale administratie kan men daar eigenlijk niets tegen doen.

Ten slotte ziet men ook geregeld dat er maatschappen of private stichtingen worden opgericht, waarbij de schenking van de blote eigendom opnieuw aan de kinderen gebeurt, maar waarbij de ouders via het vruchtgebruik en via het stemrecht in de algemene vergadering wel de volledige controle behouden over het familiale vermogen, maar om fiscale successieplanningsredenen de blote eigendom al doorschuiven naar de kinderen. Als er in zo'n dossier dan een overlijden is van een minderjarig kind, hoe tragisch ook, zijn dat wel die paar dossiers op een jaar waar men toch nog erfbelasting zal moeten heffen.

De afsluitende vraag die David Van Herreweghe dan ook heeft voor de commissie, is of dat hetgeen is dat door de indieners uiteindelijk beoogd wordt. Men moet zeer goed weten wat er met deze tekst wel wordt gedaan en wat niet. In 99 procent van de gevallen zal het niets zijn. In 1 procent van de dossiers doet men wel iets.

3. Uiteenzetting door Hilde Pelgroms

Hilde Pelgroms, juridisch adviseur en gecertificeerd belastingadviseur Fednot, stelt dat de insteek van de conceptnota ongetwijfeld lovenswaardig is. Iedereen begrijpt waar dit initiatief zijn oorsprong vindt. Iedereen is ook echt gepakt door de getuigenis. Niemand kan zich dat leed voorstellen.

Als juriste fiscaal recht heeft Hilde Pelgroms een andere insteek voor haar tussenkomst, die nuttig kan zijn voor het geval men verder zou gaan met deze conceptnota. Die insteek is dus gericht op de hypothese dat men iets zou willen doen aan het – blijkbaar erg beperkte – aantal gevallen waarin er nu wel belast wordt. De spreekster wil de commissieleden in dat verband enkele vragen voorleggen en vraagt om er even over na te denken en ze desgevallend mee te nemen.

Een eerste vraag gaat over het gehanteerde criterium van minderjarigheid. Dat is op zich een heel objectief criterium, maar men mag niet uit het oog verliezen dat zo'n criterium – hoe objectief ook – een nieuwe hakbijl wordt. Wie een kind verliest van 18 jaar en een week oud, zal zich nog meer achteruitgesteld voelen dan de anderen. En wat met kinderen die mentaal nooit achttien zullen worden en nog altijd thuis wonen? En wat met een kind dat dicht bij zijn achttiende verjaardag – zonder enige hoop op beterschap – enkel nog in leven wordt gehouden door machines? Gaat men dat dan als ouder, en steeds in de hypothese dat er effectief belastbare basis is en dat er erfbelasting verschuldigd is, meenemen in de te

nemen beslissingen? Het kan nog luguberder, want het valt niet uit te sluiten dat een kind met suïcidale neigingen, deze overweging zelf ook meeneemt. Hoe dan ook blijft het leeftijdscriterium dus potentieel een soort van hakbijl die kan meespelen in de hoofden van sommige betrokkenen.

Een tweede aandachtspunt betreft de beperking tot de ascendenten. Hilde Pelgroms wijst erop dat broers en zussen ook erven. Zij zitten in een hogere schijf. Ze zijn financieel helemaal niet draagkrachtig. In de hypothese dat er belastbare basis en erfbelasting is, zullen zij dus niet vrijgesteld worden. Als dat heel kleine kinderen zijn, gaan de rompslomp, de last en de portemonnee daarenboven ook weer allemaal bij de ouders terechtkomen. Ze moeten de aangifte dan indienen in naam van het overlevende kind; dat zal het er dus niet gemakkelijker op maken. Het leed en de pijn blijven. En als er geen broers of zussen zijn, zou er dan wel een volledige vrijstelling gelden, omdat alles naar de ouders gaat.

Hilde Pelgroms vraagt zich in dat verband af of een uitbreiding tot vrijstelling voor de rechte lijn niet beter zou zijn. Er kan immers ook een geval zijn van een minderjarige tienerouder die overlijdt en een baby nalaat. Dan zal die baby erfbelasting moeten betalen, ook daar weer in de hypothese dat er effectief iets te betalen valt. Dat is hier niet meegenomen, net zo min als gewone adoptie. Zorgouders en stiefouders zouden wel meegenomen worden in een geval van testament, maar de adoptieouders niet.

Ware het dan niet beter, oppert Hilde Pelgroms, om te zeggen dat degenen die verkrijgen ingevolge de wettelijke devolutie vrijgesteld worden, en niet alleen de ascendenten, met eventueel zorgouders en stiefouders daaraan toegevoegd? Budgettair zal het natuurlijk een ander verhaal zijn. Dan is de vraag of de decreetgever niet eerder moet denken aan het vrijstellen van een bijkomende schijf, in plaats van gewoon alles, om misbruiken in bepaalde dossiers te vermijden.

4. Uiteenzetting door H el ene Casman

H el ene Casman, professor emerita VUB en ULB, erenotariss en verbonden aan Deloitte Legal Greenille Privat Client Team als wetenschappelijk adviseur, wenst vooreerst haar empathie en respect uit te drukken voor de bekommernis van de auteurs van de conceptnota, gericht op personen zoals mevrouw Verhaegen, die heel sereen maar pakkend verteld heeft waarom ze deze conceptnota belangrijk vindt.

Ouders die een kind verliezen, gaan door een nachtmerrie die misschien nooit ophoudt, maar die hoogtepunten kent in de periode onmiddellijk na het overlijden en die gerelateerd zijn aan de vele formaliteiten die moeten worden vervuld als gevolg van het overlijden. In de voorliggende nota wordt heel specifiek  en formaliteit beoogd, namelijk het moeten betalen van erfbelastingen op hetgeen het kind als spaargeld heeft kunnen verkrijgen, in veel gevallen van ouders, grootouders of familieleden. David Van Herreweghe heeft aangegeven dat het ook over meer kan gaan, maar in het grootste aantal gevallen gaat het over dat beetje geld dat op een spaarboekje staat. Er wordt dus gevraagd dat daar geen erfbelasting op zou moeten worden betaald.

In de regel blijkt er evenwel geen erfbelasting te moeten worden betaald, en dus stelt H el ene Casman dat de kern van het probleem misschien niet daar ligt, maar wel in het feit dat er een aangifte moet worden ingediend om de bevestiging te krijgen dat er geen erfbelasting verschuldigd is. Ook daarover valt echter te horen dat die aangifte eigenlijk niet moet worden ingediend en dat de Vlaamse Belastingdienst er in deze situatie ook niet naar zal vragen. Ze suggereert dat de Vlaamse Belastingdienst daar dan misschien explicieter over zou communiceren, zodat daar geen misverstanden of aarzelingen over kunnen zijn, zodat de notaris, de vrederechter,

de bankbediende, wie ook, weet dat dat niet hoeft en dat dat dus al een zorg is die men niet moet opnemen.

De spreker wijst erop dat er nog andere formaliteiten zijn die ook pijnlijk zijn en die op een andere manier ook als bezwarend worden ervaren. Maar die hebben dan niets meer te maken met de punten die in deze conceptnota worden aangehaald, maar wel met het feit dat men voor de aanvaarding van de nalatenschap door de minderjarige broers en zussen van het overleden kind een machtiging moet vragen aan de vrederechter. Dat is een probleem dat buiten de bevoegdheid van het Vlaams Parlement ligt. Dat is een federaal probleem. Aangezien het hier niet het forum is om daarop in te gaan, zal Héléne Casman zich beperken tot die ene mededeling, namelijk dat een machtiging gaan vragen aan een vrederechter in flink wat gevallen zeker niet overbodig is.

Héléne Casman is dan ook de mening toegedaan dat de heel oprechte bekommernissen aanzien van de ouders niet efficiënt beantwoord zal worden door wat de conceptnota inhoudt, hoe goedbedoeld die ook moge zijn.

De spreker wenst ook nog even te reageren op de uiteenzetting van Hilde Pelgroms. Het criterium om te zeggen dat ouders geen erfbelasting zouden moeten betalen omdat hun kind minderjarig is, is op zich een objectief criterium omdat het geen subjectieve beoordeling vereist. De leeftijd is bereikt of is niet bereikt. De vraag is of het verantwoord is om dat criterium op te nemen, gelet op de doelstelling die men beoogt. Héléne Casman vreest dat het antwoord op die vraag negatief is. Wat de ouders meemaken, is niet afhankelijk van de leeftijd van het kind. De bezorgdheid om de administratieve last op te heffen of te verlichten, heeft onvoldoende met die leeftijd te maken om dat als enige criterium te aanvaarden.

Héléne Casman sluit zich tot slot ook aan bij de vraag waarom alleen de ouders en niet de broers en zussen van de minderjarige kinderen die vrijstelling zouden genieten. Als het voor de ouders geldt, zou dat dan veeleer ook voor de minderjarige broers en zussen moeten gelden dan voor de meerderjarige. De spreker herhaalt dat men hier te weinig gericht is op de kern van het probleem. De beoogde maatregel bereikt de kern van het probleem niet. Men dreigt zelfs de deur open te stellen voor zoveel meer vragen over wie de vrijstelling niet geniet, en over wie onterecht de vrijstelling ook zou genieten. De redenen daartoe zijn al door de vorige sprekers toegelicht.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkomen van Katrien Schryvers

Katrien Schryvers dankt de sprekers om hun licht te laten schijnen op de conceptnota. Ze bedankt in het bijzonder Ingrid Verhaegen. Het overlijden van een kind wordt als totaal tegennatuurlijk aanvoeld. Het is iets dat niemand kan voelen die het zelf niet heeft gevoeld. Katrien Schryvers vindt de manier waarop Ingrid Verhaegen daarover heeft getuigd en haar visie erop heeft gegeven, heel moedig. Die visie is ingegeven door wat ook de invalshoek was bij het opstellen van de conceptnota, namelijk dat ouders die dat meemaken, moeten worden ondersteund en niet telkens moeten worden geconfronteerd met de pijn van het overlijden. Het gaat vaak over erg weinig nagelaten middelen, die dan meestal ook nog eens afkomstig zijn van de ouders zelf. De opstellers van de conceptnota willen vooral ook dat mensen behoed worden voor een administratieve rompslomp, die de wonde telkens weer openrijt, vaak nog tot lang nadien. Dat was de dubbele insteek die ten gronde lag aan het opstellen van de conceptnota.

De opmerkingen van de verschillende sprekers leiden bij Katrien Schryvers tot een aantal bijkomende vragen en misschien ook tot een aantal heroverwegingen. Er werden een aantal terechte zaken opgemerkt. Sommige zaken leiden ook tot de vraag hoe men de ouders dan op een andere manier sterker kan ondersteunen dan vandaag het geval is.

Ten eerste is de conceptnota vanzelfsprekend niet geschreven met het oogmerk om successieplanning te vergemakkelijken of te honoreren, wel integendeel. Katrien Schryvers benadrukt ook dat het hier geen concreet uitgeschreven voorstel van decreet betreft, maar een conceptnota. Die is net bedoeld om het debat aan te gaan en zaken eventueel te verfijnen. De bedoeling is zeker niet om successieplanning te faciliteren, wel om ervoor te zorgen dat mensen niet telkens opnieuw geconfronteerd worden met een administratieve rompslomp. De bedoeling is dus niet om successieplanning, zoals David Van Herreweghe met een aantal voorbeelden aanhaalde, te honoreren, maar wel om ouders die met de beste bedoelingen sparen op een rekening voor hun kind, daar niet nog eens op te belasten, een beetje naar analogie van de wettelijke terugkeer. De vraag is dan hoe men dat op de best mogelijke manier kan doen. Moet men voor die gevallen bijvoorbeeld de vrijstelling verhogen en zorgen dat minder mensen ermee te maken krijgen, zonder dat men degenen die echt aan successieplanning doen, meer faciliteiten geeft?

Uit de uiteenzetting van David Van Herreweghe is naar voor gekomen dat er eigenlijk geen aangifte nodig is en dat VLABEL ook geen uitnodigingsbrief in die zin stuurt. Maar Katrien Schryvers meent uit de tussenkomst van Ingrid Verhaegen te mogen begrijpen dat zij daar toch niet van op de hoogte was en wel een uitnodiging heeft gekregen om een aangifte in te dienen. En ook Hélène Casman stelde dat VLABEL dat beter bekend moest maken, bijvoorbeeld ook bij het notariaat, zodat ook notarissen ervan op de hoogte zijn dat zulks niet moet gebeuren. Als men buiten het bedrag valt waarvoor er een belasting verschuldigd is, maar men moet wel een aangifte doen, brengt dat een administratieve rompslomp met zich mee die eigenlijk de belangrijkste reden is waarom de conceptnota is ingediend. Kan men ouders daar dan niet van sparen?

Een tweede – heel terechte – vraag die hier is opgeworpen, is waarom het dan ook niet zou kunnen voor broers en zussen. Katrien Schryvers geeft aan dat daarbij de eerste overweging speelde: de centen waarover het gaat komen immers van de ouders zelf. Dat motief gaat niet op voor de broers en zussen. Maar als de ouders voor een groter bedrag zouden worden vrijgesteld en ze dus geen aangifte meer moeten indienen, gaan ze dat wel nog moeten doen voor de broers en de zussen. Katrien Schryvers wil daar dus alleszins nog verder over nadenken. Verder hebben de sprekers erop gewezen dat er nog heel wat andere administratieve plichtplegingen zijn, zoals de machtiging, wat federale materie is. Zijn er nog andere zaken die vanuit Vlaanderen zouden kunnen worden meegenomen, waarmee de ouders kunnen worden ondersteund?

1.2. Tussenkomst van Sarah Smeyers

Sarah Smeyers dankt Katrien Schryvers voor het indienen van de conceptnota, die toelaat om van gedachten te wisselen over dit gevoelige thema. Ze spreekt ook haar grote respect uit voor Ingrid Verhaegen, die vanuit een andere invalshoek heeft gesproken en voor wie het nu wellicht net iets te juridisch en net iets te fiscaal benaderd wordt. Dat is echter ook de rol van de wetgever, maar dat betekent niet dat de sympathie en het begrip voor haar standpunt minder groot zouden zijn, wel integendeel. Zowat alle aanwezigen in deze commissie hebben kinderen, ook jongere kinderen. Men kan het zich gewoonweg niet inbeelden dat ze zouden komen te overlijden, en dat men dan nadien nog maandenlang via administratie en paperassen geconfronteerd zou worden met dat pijnlijke verlies.

David Van Herreweghe noemde de erfbelasting al de meest gecontesteerde belasting, maar het is ook een 'belasting' in de zin van een administratieve last. De jaarlijkse belastingaangifte in de personenbelasting doet niemand graag, maar daar voelt men minder emotie bij. Na een overlijden van eender welk familielid voelt dat altijd als de rompslomp te veel, die aanslag te veel die de overheid heft. Dat geld komt altijd van iemand. Het is een discussie die vaak gevoerd wordt in het parlement: het aanvoelen dat men daar al eens op betaald heeft, en dan wordt daar nog eens een aanslag op geheven.

Wat betreft de aangifte van nalatenschap, deelt Sarah Smeyers de mening van Katrien Schryvers. Ze was zich er niet van bewust dat er niet altijd een brief wordt gestuurd in gevallen als die van Ingrid Verhaegen. Ze kan zich wel voorstellen dat de doorsneeburger soms denkt een aangifte te moeten indienen, ook al wordt het hem niet gevraagd, en het dan spontaan zelf doet of ervoor naar een notaris gaat, die dan wel zal zeggen dat het niet nodig is.

Wat voor de spreekster ook niet helemaal duidelijk is, is of het criterium het niet hebben van onroerende goederen is, dan wel of er binnen de roerende goederen ook nog een onderscheid wordt gemaakt. Of wordt er gewoon van uitgegaan dat elke nalatenschap van een minderjarige zondermeer laag genoeg is om geen tussenkomst te behoeven. Of spelen er al naargelang het geval bepaalde vermoedens? Ze had dan ook graag wat nadere toelichting gekregen bij het gehanteerde criterium.

Sarah Smeyers meent dat het goedbedoelde initiatief van Katrien Schryvers vooral over ontzorgen gaat, het ontlasten op administratief vlak. Het was daarbij de vraag voor hoeveel gevallen dat een verbetering zou betekenen. En het blijkt dus om erg kleine aantallen te gaan. Bovendien gaat het dan om gevallen waarbij ouders voor hun minderjarige kinderen onroerend goed aankopen op de wijzen die zijn geschetst in de uiteenzetting van David Van Herreweghe (gesplitste aankoop, onroerende schenking, verlaagd registratierecht door aankopen op naam van een kind enzovoort). De spreker vindt het behoorlijk sterk dat dat allemaal kan en dat VLABEL dat aanvaardt, maar als wordt bewezen dat die gelden van de kinderen zijn, kan men als administratie inderdaad niet anders. Maar dan neemt men als ouder natuurlijk ook wel dat risico. Dan weet men dat er risico's verbonden zijn aan die vorm van successieplanning, die volstrekt legaal is, maar altijd een zeker risico inhoudt, net zoals bij elke vorm van fiscale planning. Sarah Smeyers meent dat ouders op voorhand daarop moeten worden gewezen. Op het moment dat zo'n drama zich dan zou voordoen, weten ze dan wel dat ze het risico liepen. Maar de tussenkommende notaris zal de betrokkenen daar ook altijd wel op wijzen.

Afsluitend is het lid de mening toegedaan dat men zich, met de inzichten die men hier heeft opgedaan, nog eens moet bezinnen over de kwestie en eens goed moet nagaan of het doel dat de schrijvers van de conceptnota beogen, namelijk mensen ontzorgen en ontlasten, niet op een andere manier kan worden bereikt. Dat lijkt alleszins beter dan te gaan tornen aan het hele fiscale systeem van de erfbelasting, waarmee finaal toch maar dat ene procent zou worden bereikt dat Katrien Schryvers allicht ook niet meteen voor ogen heeft.

1.3. Tussenkost van Björn Rzoska

Björn Rzoska dankt op zijn beurt alle sprekers, en in het bijzonder Ingrid Verhaegen. Ouders die een kind verliezen, willen vooral in het begin niet te veel geconfronteerd worden met allerhande administratieve rompslomp en kleinere spelregels. De problematiek die Katrien Schryvers hier terecht op tafel gelegd heeft, gaat de spreker ook na aan het hart. Björn Rzoska heeft 22 jaar geleden in dezelfde situatie gezeten, weliswaar niet helemaal te vergelijken met die van Ingrid Verhaegen. Men wordt dan inderdaad af en toe geconfronteerd met vragen vanuit een administratie, waar men op dat moment mentaal niet de ruimte voor heeft. Björn Rzoska benadrukt

dat hij nooit een brief heeft gekregen van VLABEL en dat hij David Van Herreweghe daarin dus perfect kan volgen. Het ging ook om een ietwat ander geval. Wat dat betreft heeft de spreker zich dus ook nooit zorgen gemaakt.

Björn Rzoska geeft aan dat ontzorging op zulke momenten gebeurt door een aantal mensen die men rondom zich heeft. De aangifte van overlijden, een voorbeeld van administratieve rompslomp waar mensen vaak mee geconfronteerd worden, is in zijn geval door de begrafenisondernemer gedaan, wat in heel veel gevallen zo gebeurt. Zelf is men vooral met andere zaken bezig dan het administratieve. Gelukkig zitten er dan veel mensen klaar die proberen om de getroffen ouders in dat geval op weg te houden.

De spreker heeft het in deze context vooral over 'kleine spelregels' waarmee men geconfronteerd wordt. Het gaat dan bijvoorbeeld over bepaalde plekken op een kerkhof of uitvaartweide die voorbehouden zijn voor minderjarige kinderen. Als die niet helemaal in iemands kraam passen, blijkt het heel moeilijk om die kleine regels omgebogen te krijgen en ergens anders afscheid te kunnen nemen. Dat zijn kleine regels die irriteren en die tot onbegrip leiden, is de ervaring van Björn Rzoska. Kerkhofreglementen waarbij op kindergrafjes geen opstaande elementen mogen worden gezet en zo meer, omdat het niet past in het beeld van het kerkhof, dat zijn zaken die voor ouders die zoiets meemaken, dubbel zo hard snijden.

Björn Rzoska was het dan ook eens met het voorstel van Katrien Schryvers om dit te onderzoeken, maar de cijfers van VLABEL zijn in die zin wel tekenend. Men moet zich dan ook de vraag stellen hoe groot het probleem is en of wat op dit moment in de conceptnota staat, gerechtvaardigd is. De spreker wil mee nadenken of er geen andere zaken kunnen worden gedaan ter ontzorging van mensen die in zo'n situatie zitten. Na het aanhoren van de gevallen en de voorbeelden die David Van Herreweghe heeft aangehaald, voelt hij er zich niet helemaal comfortabel bij om meteen naar een vrijstelling te gaan. Wat hem betreft, is het toch niet de bedoeling om het systeem voor die gevallen te gaan aanpassen.

Björn Rzoska vond ook de opmerking over minderjarigheid interessant. Dat lijkt prima facie inderdaad een objectief criterium, dat ook vaak in andere situaties gebruikt wordt. Het lid vindt het de overweging waard om te bekijken of dat hier inderdaad wel het beste criterium is.

Afsluitend stelt hij dat de Groenfractie nog altijd bereid is om een aantal zaken te bekijken en te verbeteren waar het kan. Maar in dezen moet er desgevallend toch besloten kunnen worden dat het heel veel inspanning vergt voor een heel kleine groep van mensen, met dan een heel specifiek geval waar erfbelasting misschien nog altijd op zijn plaats is. Zeker als het over successieplanning gaat, heeft Björn Rzoska daar minder een probleem mee.

1.4. Tussenkoms van Ludwig Vandenhove

Ook *Ludwig Vandenhove* bedankt de inleidende sprekers, en zeker Ingrid Verhaegen, voor wie het niet gemakkelijk kan zijn om haar persoonlijke ervaringen in de commissie te komen uitleggen. In het verlengde daarvan dankt hij ook Björn Rzoska, die hier eveneens een persoonlijke getuigenis heeft gebracht.

Ten algemenen titel steunt de Vooruitfractie het concept op zich. Maar men kan niet anders dan vaststellen dat deze hoorzitting toch wel een enigszins ander licht op de zaak werpt. In die zin vindt hij het positief dat de hoorzitting georganiseerd is. Zijn politieke conclusie zal in de richting gaan van wat Björn Rzoska gezegd heeft: Vooruit is bereid om elk positief voorstel te steunen en om dat verder te bekijken en te onderzoeken in de commissie.

Ludwig Vandenhove heeft nog twee vragen of bedenkingen. Ten eerste blijkt uit de cijfers van VLABEL dat slechts 1 procent van de gevallen overblijft, en dat het dan hoofdzakelijk over successieplanning gaat, of in dit geval belastingontwijking. Het is dan ook maar de vraag of een decreet moet worden gewijzigd dat voor 99 procent van de gevallen werkt.

Ten tweede vragen zowel Ingrid Verhaegen als de indieners van de conceptnota om een heldere communicatie. Ludwig Vandenhove stelt vast dat VLABEL nu al heel soepel is bij de afhandeling van deze dossiers. Soepelheid moet er volgens de spreker altijd zijn bij een administratie, ook al is dat voor sommige administraties of ambtenaren niet altijd evident. Bij VLABEL lijkt die soepelheid er wel te zijn. Is het mogelijk om daarover nog helderder te communiceren? Het punt is natuurlijk wel dat als men soepel is, sommigen daar misbruik van willen maken om hun dossier op een positieve manier behandeld te krijgen. Is het mogelijk om daar vanuit VLABEL nog soepeler mee om te gaan of nog helderder over te communiceren, zonder het risico te lopen dat de enkele gevallen waar het dan over gaat, daar toch op de een of andere manier van zouden kunnen gebruikmaken, ten nadele van diegenen die het effectief goed menen?

De conclusie van Ludwig Vandenhove is dezelfde als die van Björn Rzoska. Dit alles zal nog eens goed moeten worden bekeken in de commissie. Het gaat immers om een beperkt aantal gevallen, die dan aangepakt worden met een zeer soepele houding vanuit de administratie. Men moet toch uitkijken dat men niet met een kanon op een mug gaat schieten, want dan wordt er misschien meer schade berokkend dan dat er positieve zaken uit die operatie komen.

1.5. Tussenkost van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz spreekt zijn sympathie en medeleven uit voor de schrijnende situatie die aanleiding heeft gegeven tot de conceptnota. Het is de taak van politici om waar er zich een onrechtvaardigheid aandient, te bekijken hoe ze daar redelijkheid, rechtvaardigheid en genoegdoening in kunnen bieden.

Over erfbelasting moet met de grootste terughoudendheid gepraat worden, want erfbelastingen doen zich voor op een ogenblik van vaak heel groot verdriet, en in dit specifieke geval nog veel schrijnender verdriet. De spreker benadrukt dat waar er een voorstel tot belastingverlaging is, men de liberalen als bondgenoot zal vinden, en zeker als men zo het leed kan verzachten of verminderen.

Tegelijk stelt hij echter ook vast dat het hier om een zeer beperkt aantal gevallen gaat en uit in dat verband ook zijn bezorgdheid. Als dit wordt geredieerd, wordt er dan niet ergens anders ook nog een onrechtvaardigheid gecreëerd? En hoe zit het dan met meerderjarige kinderen? Ook daar kan er immers een grote onrechtvaardigheid zijn, zeker als het vermogen van het kind rechtstreeks afkomstig is van de ouder die het geschonken heeft. Die krijgt het dan terug, maar moet er wel opnieuw belasting op betalen. Het lid roept daarom op om erover te waken dat, als deze onrechtvaardigheid geredieerd wordt, er niet ergens anders een even onwenselijke situatie gecreëerd wordt.

Op federaal niveau is er al veel werk gemaakt van de hervorming van het erfrecht. Willem-Frederik Schiltz meent dat ook erfbelasting gerust nog eens tegen het licht zou mogen worden gehouden om deze, maar ook andere onrechtvaardigheden of gepercipieerde onrechtvaardigheden, of dingen die contradictorisch zouden kunnen lijken, verder uit te klaren en te milderen. Hij spreekt tot slot zijn dank uit voor het geleverde werk en voor de sereniteit waarmee men de parlementsleden bij de problemen brengt die zich in de maatschappij manifesteren.

1.6. Tussenkomsst van Wim Verheyden

Wim Verheyden dankt namens de Vlaams Belangfractie alle sprekers die een toelichting hebben gegeven met betrekking tot de erfbelasting. Zijn eigen ervaring met kinderen beperkt zich tot oom en peter zijn, maar hij benadrukt dat men ook dan een serieuze band opbouwt. In die zin kwam de getuigenis van Ingrid Verhaegen dan ook stevig binnen bij hem. Hij kan zich het leed en het verdriet dat men moet doorstaan, heel goed voorstellen. En als men dan ook nog geconfronteerd wordt met eventuele erfbelasting, moet dat inderdaad zeer hard zijn.

De spreker was aanvankelijk de mening toegedaan dat er wel iets te zeggen viel voor de conceptnota van Katrien Schryvers, maar stelt vast dat de toelichtingen van David Van Herreweghe, Hilde Pelgroms en H  l  ne Casman toch wel een ander licht op de zaak werpen. Hij dacht oprecht dat de Vlaamse Belastingdienst zich als een havik op zelfs de kleinste spaarrekening van kinderen stortte, maar is opgelucht dat dat niet zo blijkt te zijn.

Een toch wel opvallende vaststelling is dat er ook ouders zijn, goed voor 1 procent van de gevallen, die ingewikkelde constructies opzetten in het kader van successieplanning. Het opvallendste voorbeeld was dat men jonge kinderen aanvragen ziet indienen om het verlaagde tarief bij de aankoop van gezinswoningen binnen te rijden. Wim Verheyden stelt dat daar bepaalde bedenkingen bij kunnen worden gemaakt. De vraag is evenwel of het daarbij om het bewust omzeilen van het betalen van belastingen gaat, dan wel om het feit dat ouders al heel vroeg met hun successieplanning beginnen. Men kan ouders nooit verbieden om een bepaalde successieplanning op te zetten, op eender welke leeftijd. De spreker vindt dat een heel moeilijk geval. VLABEL kan daar ook weinig aan veranderen, omdat het legaal is.

Aansluitend bij de bedenkingen van andere collega's, is ook de Vlaams Belangfractie van mening dat het doel van de conceptnota en de manier waarop dat doel zou moeten worden bereikt, toch nog eens ten gronde moeten worden bekeken. Het lid toont zich dan ook bereid om mee te bekijken hoe dat best kan worden aangepakt.

Wim Verheyden sluit af met een concrete vraag voor David Van Herreweghe. Over welke bedragen gaat het in die 1 procent van de dossiers? Wat int de Vlaamse Belastingdienst gemiddeld per jaar in die 1 procent van de dossiers?

2. Antwoorden van de genodigden

2.1. Antwoorden van H  l  ne Casman

Ten informatieve titel wenst *H  l  ne Casman* toch enige verduidelijking te geven bij de term 'wettelijke terugkeer'. Het gaat enerzijds om een civiele bepaling en anderzijds om de fiscale gevolgen daarvan. In het Burgerlijk Wetboek is voorzien dat wanneer ouders iets hebben geschonken aan hun kinderen en het kind overlijdt terwijl de ouders er nog zijn, het geschonken goed exclusief door de schenkende ouder wordt ge  rfd en niet door de broers en zussen. Dat is een civiele regel die men de wettelijke terugkeer noemt, toepasselijk ongeacht de leeftijd van het kind, voor zover het overlijdt zonder zelf kinderen te hebben en zonder testament te hebben gemaakt.

Het Vlaams Parlement heeft daar een aantal jaar geleden al aan verbonden dat dat gepaard moet gaan met een vrijstelling van erfbelasting. Dat is dus al een tijdje geregeld. Wat ouders hebben geschonken en terugerven van hun kinderen, daar betalen ze niet op. Maar het moet wel hetzelfde zijn dat ze terugkrijgen. In het hier vaak aangehaalde voorbeeld van geld dat op het spaarboekje staat, is dat geld het voorwerp geweest van de schenking en is het dat geld dat terugge  rfd wordt

door de schenkende ouders. Dat is dus hoe dan ook vrijgesteld van erfbelasting en daar komen de broers en zussen niet bij te pas.

2.2. Antwoorden van David Van Herreweghe

David Van Herreweghe bevestigt wat H el ene Casman heeft aangegeven. Het gaat om de zogenaamde anomale erfopvolging. Alles wat geschonken is en terugkeert naar de ouders, is sowieso al vrijgesteld. Dat is een apart artikel in de Vlaamse Codex Fiscaliteit. Als men het op een transparante manier heeft gedaan, speelt dat dus ook. Als het kind overlijdt, keert het geld terug.

De spreker licht ook nog even toe wat er verstaan moet worden onder het netto belastbaar actief. Het maakt daarbij niet uit of dat onroerend of roerend is. Het actief wordt samengesteld door roerend en onroerend, maar het gaat over een netto belastbaar actief. Van het ogenblik dat er geen netto belastbaar actief is, is er ook niets te belasten en is er met andere woorden geen erfbelasting. De spreker herhaalt dat in 99 procent van de gevallen de voorliggende tekst niets zou veranderen, omdat het alleen maar gaat over fiscale zaken, terwijl de zaken die leiden tot papieren rompslomp, getriggerd worden door het Burgerlijk Wetboek.

Hij komt ook nog even terug op de cijfers. In 2017 waren er 301 overlijdens van minderjarige kinderen. In 271 dossiers, ongeveer 90 procent, is er geen aangifte gedaan. In 10 procent wordt er wel een aangifte gedaan. Kan men dan zeggen dat het bestaande systeem niet gekend is? De spreker erkent dat alles beter kan en benadrukt dat er zeker nog een sensibilisering zal gebeuren, maar wijst erop dat er in een doorsneejaar in 90 procent van de gevallen geen aangifte wordt gedaan. Men kan dus niet zeggen dat het helemaal niet gekend is. Het gaat alleen nog over de 10 procent die het wel doet, terwijl ze het ook niet hoeft te doen. Daarrond zal er nog eens gesensibiliseerd worden.

Over welke bedragen gaat het? In 2017 ging het bijvoorbeeld maar over afgerond 370 euro. In 2018 waren er vijf dossiers voor in totaal 24.600 euro, of gemiddeld zo'n 5000 euro per belastingplichtige. Voor 2019 lag het bedrag weer wat lager: vijf dossiers voor 12.800 euro. De globale range waarover het gaat is dus duidelijk. Het gaat zeker niet over tienduizenden euro's. Soms gaat het maar over een paar honderd euro's, in sommige gevallen over enkele duizenden.

Ten aanzien van Katrien Schryvers benadrukt David Van Herreweghe dat het zijn overtuiging is dat als de voorliggende tekst wordt omgezet in een decreettekst, dit wel degelijk een aanmoedigend effect zal hebben op successieplanning. Wat dan het verminderen van de papieren rompslomp betreft, herhaalt de spreker dat VLABEL in 99 procent van de dossiers gewoon niet tussenkomt, met geen enkele brief of aanslagbiljet. Hij vermoedt ook dat Ingrid Verhaegen geen brief ontvangen heeft en vraagt haar om het te melden mocht dat toch het geval geweest zijn. De spreker wil er garant voor staan dat de ouders met rust worden gelaten en dat er geen brieven naar hen worden gestuurd, tenzij het nodig is, omdat er toch nog een netto belastbaar actief zou zijn. En in dat geval wordt het vanuit de administratie zelf actief opgevolgd. Dan wordt het dossier ambtshalve opgevolgd en wordt er potentieel belasting geheven. Als het over een minderjarige erfgenaam gaat, worden er ook nooit boetes opgelegd. Bij ouders kan dat wel. Maar als bijvoorbeeld de twee ouders ook komen te overlijden, samen met het broertje, en alleen het zusje blijft over, als enige erfgenaam van heel de nalatenschap, dan gaat VLABEL zo nodig ambtshalve het papierwerk doen, het dossier in orde zetten en een aanslagbiljet genereren, maar dan zal dat zeer omzichtig gebracht worden en zonder boetes.

2.3. Antwoorden van Ingrid Verhaegen

Ingrid Verhaegen bevestigt dat ze inderdaad geen brief van VLABEL heeft ontvangen, maar stelt dat ze blijkbaar zo'n brave burger is dat ze dat toch is gaan opzoeken, misschien ook wel door een insteek van de bank, met de checklist van wat men moet doen bij overlijden.

Ze spreekt haar waardering uit voor de intentie om de rompslomp te beperken voor ouders die in die situatie komen, maar is anderzijds ook wel realistisch en beseft dat het gewoon niet te vermijden is. In een samenleving moet er gewoon allerlei administratie doorworsteld worden. Verder bevestigt ze dat de aangifte van het overlijden door de begrafenisondernemer is gebeurd.

Ingrid Verhaegen vindt het belangrijk dat er ook aan de broers en zussen heel duidelijk wordt aangegeven hoeveel ze erven van hun broer of zus die komt te overlijden, zodat daar later geen discussie over kan zijn. Men weet nooit dat er later discussies ontstaan. Daarom is daar een duidelijke administratieve neerslag van nodig.

Wat betreft het aspect van de minderjarigheid, wijst Ingrid Verhaegen erop dat een minderjarige eigenlijk geen eigen inkomen heeft. Vanaf zestien jaar kan men wel een vakantiejob doen en daar een beetje geld mee sparen, maar voor de rest is alles wat men als minderjarige bezit, echt wel afkomstig van de ouders, vandaar ook dat gevoel van onrecht dat men ervaart als het kind komt te overlijden en men erfbelasting zou moeten betalen op hetgeen men zelf gespaard heeft. Dat de broers en zussen niet vrijgesteld worden, wordt door Ingrid Verhaegen niet in vraag gesteld. De broers en zussen hebben immers niet bijgedragen tot dat geld en dus wordt het niet als een terugkeer gezien.

3. Slotrepliek van Sarah Smeyers

Sarah Smeyers stelt vast dat er over alle partijen heen bereidheid bestaat om mee na te denken over een oplossing voor de gevallen waarin het niet hoeft en mensen toch de moeite doen om de aangifte van nalatenschap te doen. Dat kan allicht met een kleine ingreep of een kleine informatieronde. Het zijn de steden en gemeenten die een attest van overlijden afleveren. Als zij zien dat het over een minderjarig kind gaat, kunnen ze daar bijvoorbeeld een papier van VLABEL of Fednot bijvoegen met de richtlijn in welk geval er zeker wel en wanneer er absoluut geen aangifte nodig is. Sarah Smeyers stelt dat dat kan helpen voor die 10 procent die toch de moeite doet terwijl het eigenlijk niet nodig is. Ze besluit dat politici er ook zijn voor kleine groepen, om bepaalde moeilijkheden of lastige elementen in het dagelijkse leven te verhelpen.

De *voorzitter* dankt alle sprekers, en heel in het bijzonder Ingrid Verhaegen, voor hun bijdrage en sluit de hoorzitting af.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Sarah SMEYERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

Fednot Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
OVOK Ouders Van een Overleden Kind vzw
ULB Université Libre de Bruxelles
VLABEL Vlaamse Belastingdienst
VUB Vrije Universiteit Brussel